

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně **B. H.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, Křížová 25, Praha 5, 225 08, o zvýšení důchodu pro bezmocnost, o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2003, č. j. 40 Cad 42/2003 – 48,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2003, č. j. 40 Cad 42/2003 – 48 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci řízení o přezkoumání rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 11. 2002, č.j. rozsudkem ze dne 28. 8. 2003, č. j. 40 Cad 42/2003 – 28 rozhodnutí žalované se zrušil a věc se jí vrátil k dalšímu řízení, s tím, že žalovaná vycházela při svém rozhodování o zvýšení důchodu pro bezmocnost podle § 70 odst. 1 písm. c/ zák. č. 100/1988 Sb. v platném znění z posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín, jehož rozhodnutí neodpovídalo úplně zjištěnému skutkovému stavu; částečně pak vyhověl žalobě, nikoli však zcela, pokud jde o datum vzniku úplné bezmocnosti. Proti tomuto rozsudku tak podala žalobkyně – stěžovatelka - kasační stížnost; byla vyzvána, aby si zvolila zástupce pro řízení o kasační stížnosti z řad advokátů, a to usnesením ze dne 22. 9. 2003, č. j. 40 Cad 42/2003 – 48. Soud I. stupně pak v reakci na žádost o ustanovení advokáta si vyžádal informaci o osobních a rodinných poměrech stěžovatelky, když z těchto

listin se podává, že jediným zdrojem příjmu je invalidní důchod, včetně zvýšení pro úplnou bezmocnost v částce 6 190 Kč, důchod jejího manžela je ve výši 7 142 Kč. Kromě vlastnictví nemovitosti, v níž bydlí, v obci N. C. jiný majetek zjištěn nebyl. Napadeným usnesením nebylo vyhověno návrhu na osvobození od soudních poplatků, ani návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti s tím, že příjem rodiny přesahuje částku stanovenou nařízením vlády č. 42/1998 Sb., o životním minimu a náklady, které by stěžovatelka vynaložila na právní zastoupení by tak nezhoršily její finanční situaci. V kasační stížnosti podané proti tomuto usnesení uvedla, že náklady, které musí platit, jsou velmi vysoké a jsou na hranici životního minima.

Pro přehlednost soud připomíná, že u Nejvyššího správního soudu je vedena kasační stížnost podaná i proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 8. 2003, č. j. 40 Cad 42/2003 – 28 pod sp. zn. NSS 5 Ads 64/2003. Kasační stížnost podaná proti usnesení shora označenému pak byla soudu předložena následovně, a je tudíž vedena pod sp. zn. 5 Ads 1/2004 a je o ní pojednáno přednostně.

Soud shledal odůvodněnost kasační stížnosti.

Vedle ust. § 35 odst. 7 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), podle něhož účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát, se ve smyslu ust. § 64 s. ř. s. aplikuje i ust. § 138 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. S ohledem na zjištění, zda u účastníka jsou podmínky pro osvobození od soudních poplatků, jsou rozhodující hlediska uvedená v § 138 o. s. ř. Ustanovením zástupce účastníku na jeho žádost soud plní povinnost zajistit účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv dle čl. 37 odst. 2 LZPS, podle něhož má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, a to od počátku řízení. Ustanovení zástupce proto nezávisí na úvaze soudu; jsou-li splněny předpoklady uvedené v odst. 1, je soud povinen takové žádosti účastníka řízení vyhovět. Žadatel je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Rozhodnutí o žádosti musí odpovídat tomu, aby účastníku nebylo jen pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo. Objektivní nedostatek finančních prostředků by tedy neměl způsobit nemožnost dovolat se svého práva u soudu. Při hodnocení majetkových poměrů je třeba přihlídnout nejen k výši příjmů a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k možnosti si tyto prostředky opatřit. Soud také má přihlížet k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku.

Soud I. stupně se v daném případě spokojil s informací týkající se příjmových stránek žalobkyně, resp. jejího manžela. Závěr, který z toho však učinil plně nevychází ze shora uvedených požadavků. Především mechanickou aplikaci nařízení vlády o stanovení životního minima bez dalšího nelze považovat v daném případě za odůvodnění odpovídající povaze a závažnosti dané věci.

Je totiž zřejmé, že stěžovatelka nemá žádnou jinou možnost opatřit si další finanční prostředky. Soudu je známo z jeho rozhodovací činnosti, že jsou s bezmocností spojeny zvýšené náklady. S ohledem na tyto skutečnosti, ale i na vývoj životních nákladů ve společnosti, shora prokázaný příjem stěžovatelky podle názoru soudu koresponduje té úrovni, která úvahu o potřebnosti ve smyslu shora citovaných ustanovení zákona naplňuje a kdy nepřiznání osvobození od soudních poplatků by bylo schopno způsobit ve svých důsledcích odepření možnosti dovolat se svého práva u soudu.

Z uvedených důvodů proto usnesení soudu I. stupně Nejvyšší správní soud zrušil jak je ve výroku uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 20. 5. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu